

U N I V E R S I T E T E T I B E R G E N

Avdeling / enhet

Rettslege utfordringar ved eit Arktis i endring

Ernst Nordtveit

Det juridiske fakultet

Polardag 13. september 2016

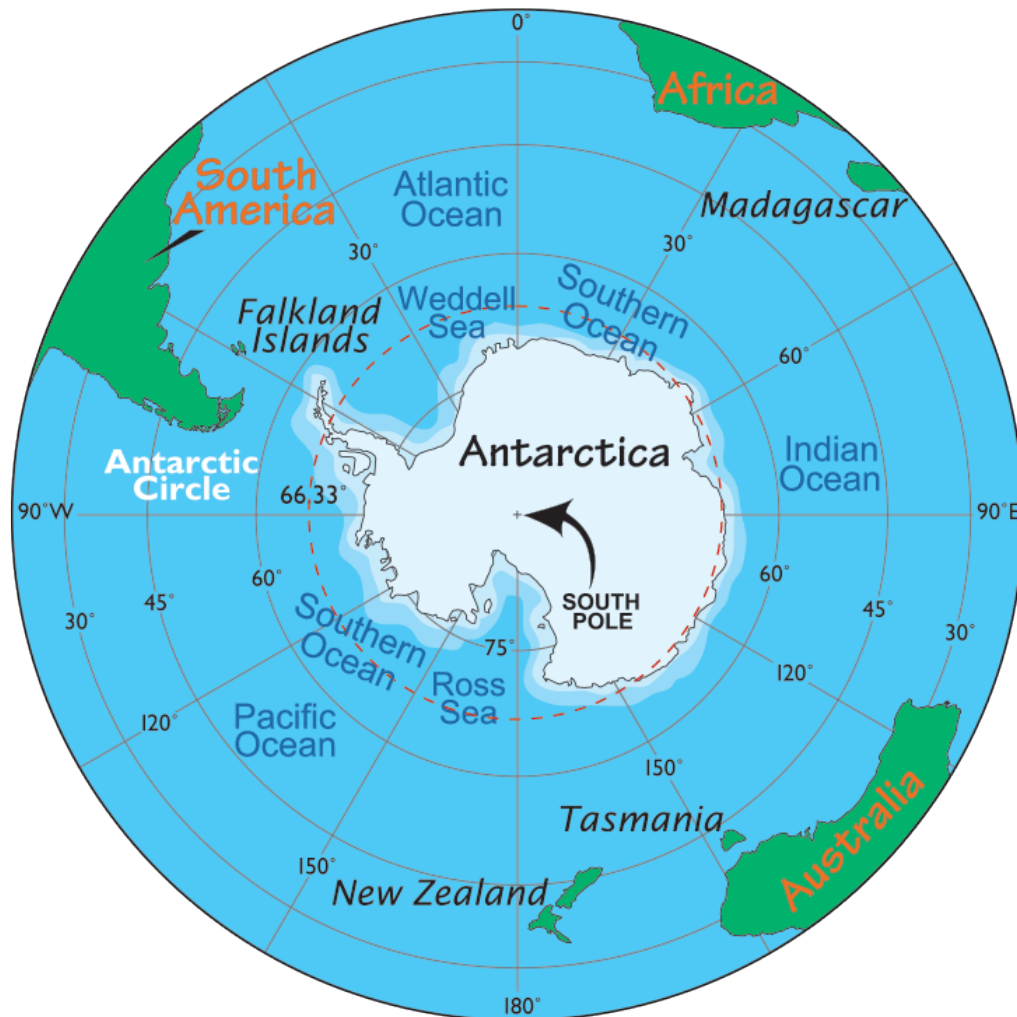
Endring som rettsleg problem

- Rettsreglar og rettsprinsipp er utforma for å løysa verkelege, praktiske spørsmål, og er basert på den eksisterande faktiske situasjonen.
- Når situasjonen endrar seg oppstår nye problem og ofte vanskar med å tilpassa reglane til den nye situasjonen (t.d. ny teknologi).
- Arktis er i starten av ei endring som omfattar isdekke, økosystem og biodiversitet både på land og i havet (til dømes vandringsmønster for fiskeslag). Dei fysiske endringane er alt merkbare mange stader i og rundt Arktis.
- Opning for ny verksemd som skipsfart, utvinning av mineraler og petroleum, fiske, energiproduksjon og bioprospektering i eit tidlegare utilgjengeleg område.
- Arktis ein av dei siste store «allmenningar» i verda. Vanskeleg å regulera i seg sjølv. Den raske endringa kjem som eit sterkt kompliserande element.
- Korleis handterer vi dette rettsleg?

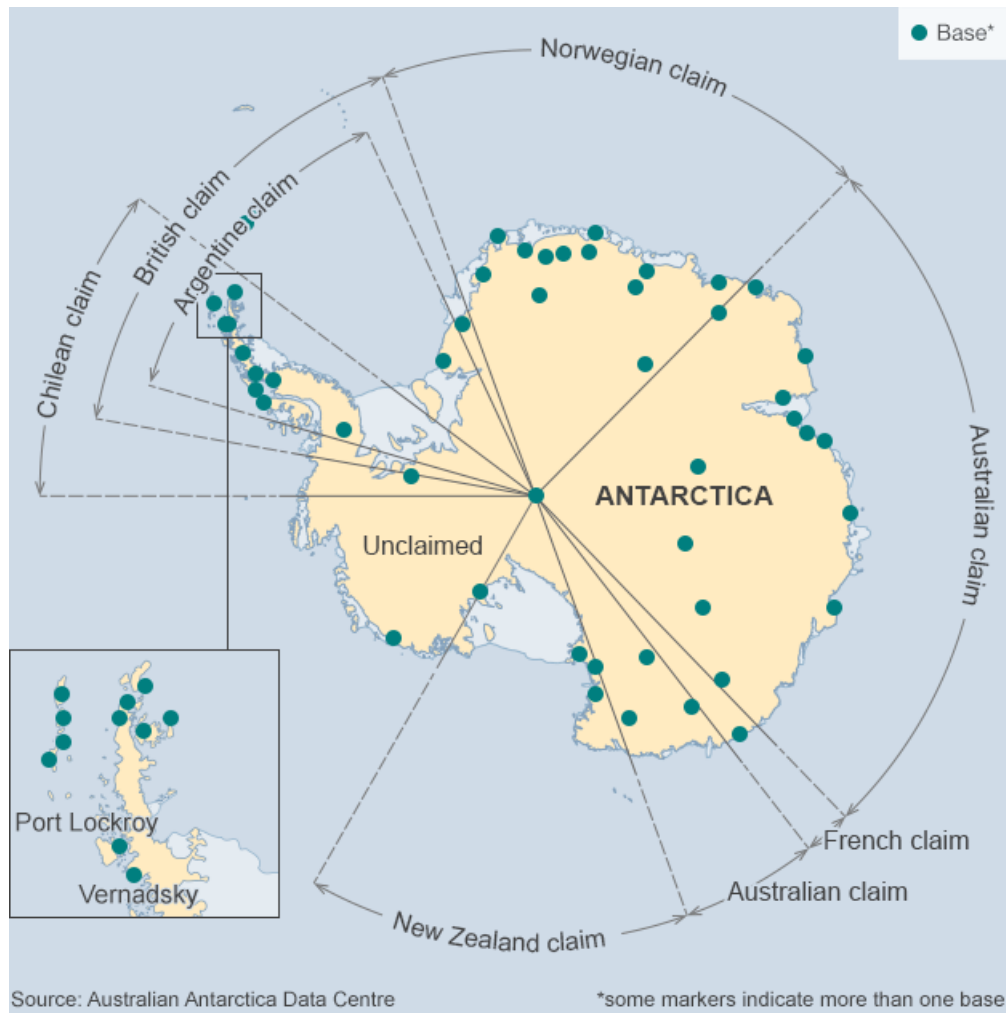

Utgangspunkt: Arktis og Antarktis to heilt ulike område frå ein rettslege synsstad

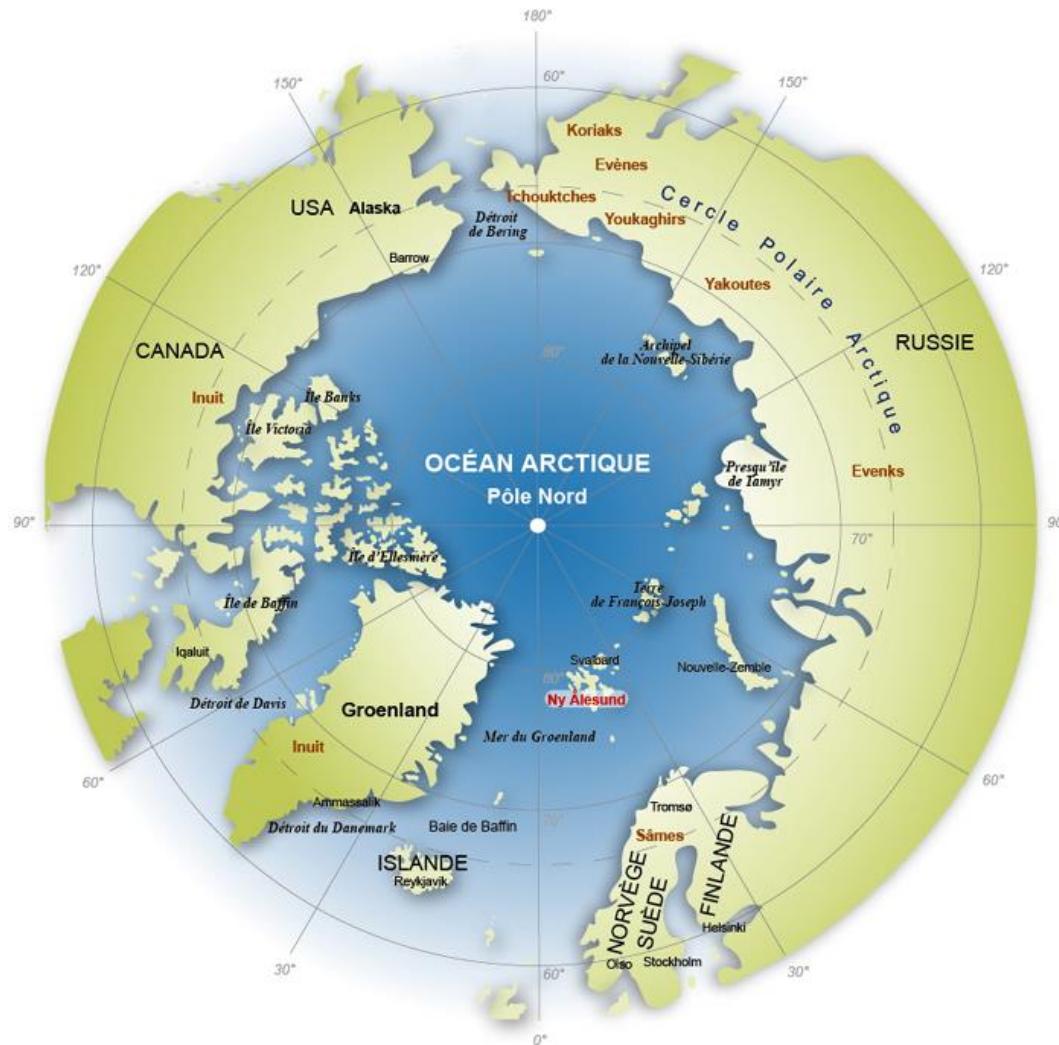
- Antarktis: Landområde midt i havet, regulert av eigen traktat frå 1959.

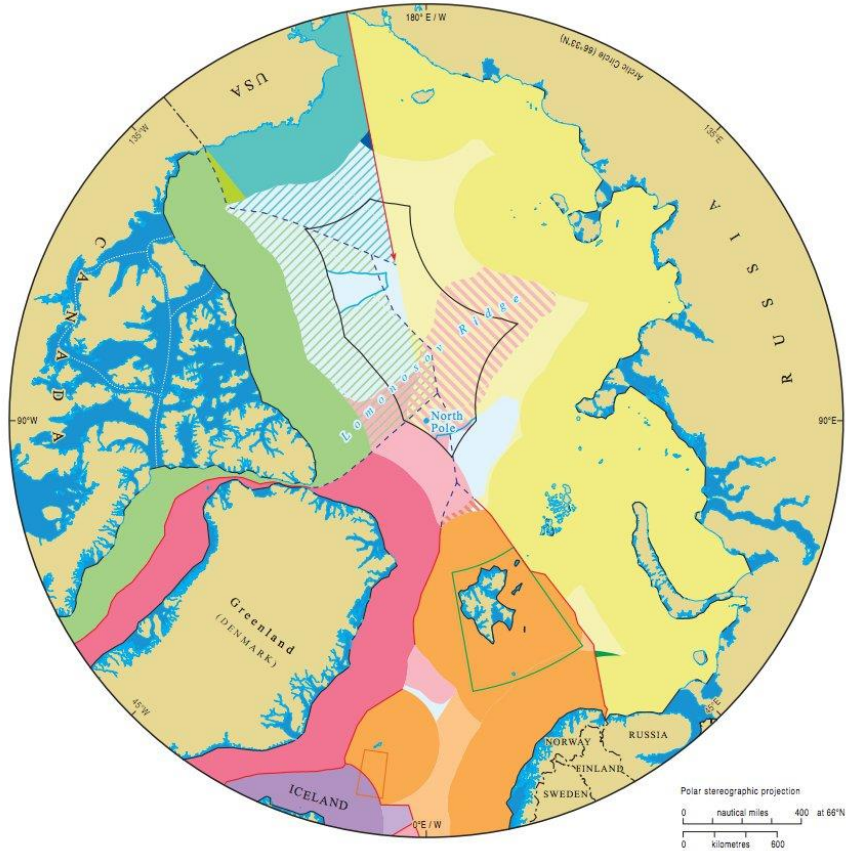

Territorielle krav i Antarktis

Arktis: Mest hav omgjeve av land og delvis dekkja av is. Omfattar også landområde

Internal waters	Russia territorial sea and EEZ	Straight baselines
Canada territorial sea and exclusive economic zone (EEZ)	Russia claimed continental shelf beyond 200 M (note 4)	Agreed boundary
Potential Canada continental shelf beyond 200 M (see note 1)	Norway-Russia Special Area (note 5)	Median line
Denmark territorial sea and EEZ	USA territorial sea and EEZ	350 M from baselines (note 1)
Denmark claimed continental shelf beyond 200 M (note 2)	Potential USA continental shelf beyond 200 M (note 1)	100 M from 2500 m isobath (beyond 350 M from baselines) (note 1)
Iceland territorial sea and EEZ	Overlapping Canada / USA EEZ (note 6)	Svalbard treaty area (note 8)
Iceland claimed continental shelf beyond 200 M (note 2)	Russia-USA Eastern Special Area (note 7)	Iceland-Norway joint zone (note 9)
Norway territorial sea and EEZ / Fishery zone (Jan Mayen) / Fishery protection zone (Svalbard)	Unclaimed or unclaimable continental shelf (note 1)	Main 'Northwest Passage' shipping routes through Canada claimed internal waters
Norway claimed continental shelf beyond 200 M (note 3)		

Arktis innelukka av land med økonomiske soner

Endringar i Arktis

- Redusert isdekke
- Reiser spørsmål om område nord for Canada og Russland som nå blir opne havstrekningar er indre farvatn eller ope hav
- Auka skipsfart reiser spørsmål om kva krav som kan stillast til skipsfarten i dette området
- Ressursutvinning
- Endringar i biologi og økosystem både på land og sjø. Utbreiing og vandringsmønster for makrell er vel berre det første varselet om kva vi står overfor.

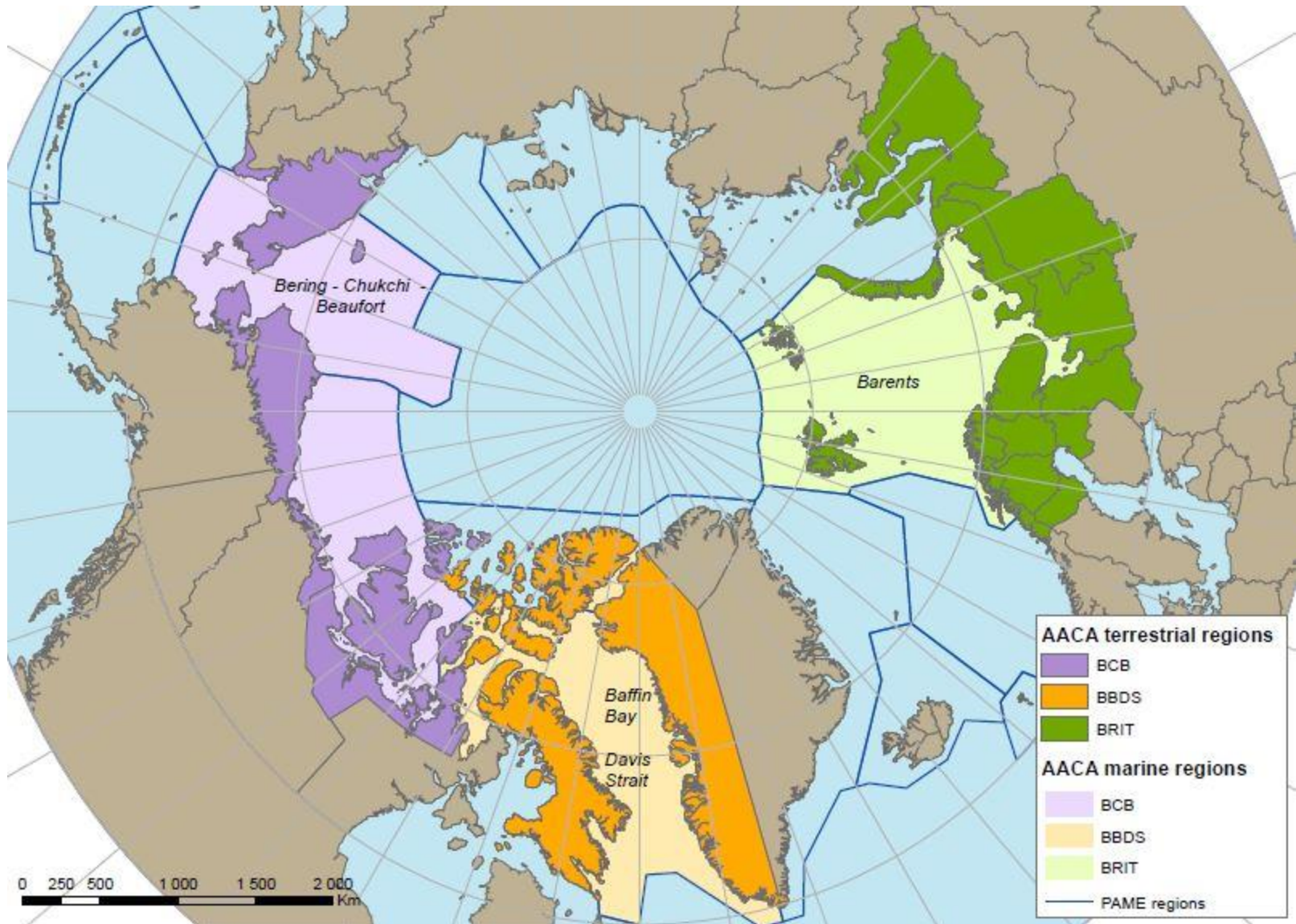
Rettslege utgangspunkt

- Arktis er hav regulert av UNCLOS. Alle statane i området utanom USA har ratifisert UNCLOS.
- Illulisat-erklæringa 2008
- I territorialfarvatna, i dei økonomiske sonene og på kontinentalsokkelen vil statane i området ha jurisdiksjon
- Møtepunkt for ulike rettstradisjonar
- Arktisk råd eit samarbeidsforum utan avgjerdspekt. Har tinga seg fram til bindande avtaler
- IMO har med grunnlag i UNCLOS fastsett reglar for skipsfart i polare område (The Polar Code 2015)
- Arktisk råd har tinga fram «Offshore Oil and Gas Guidelines». Bindande for statane i området.
- Arktisk råd har avtalt igangsetjing «Adaptions of Actions for a Changing Arctic (AACCA)» (ferdig 2017).

Geographical area for the Polar Code in the Arctic

Rettslege grep for handtering av endring

- Arktis ein av dei siste store allmenningar. Endar ofte i tragedie. Fare for Unngå Klondyke-tilstander
- Gradvis endring
- Institusjonsutvikling. Handtering av økonomisk og miljømessig risiko. Grunnlag for finansiering av aktivitet
- Særlege krav til aktivitet (som Polar code).
- Konesjonskrav for aktivitet innanfor særlege sårbare område. Vilkår og krav til den som får løyve.
- Planlegging og samordning av aktivitetar på tvers av jurisdiksjonsgrenser
- Reiser ikkje berre havrettslege spørsmål. Domestisering av Arktis forutset institusjonelle endringar utvikla i samspel mellom internasjonal rett, nasjonal rett og urfolksrett.

UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet